

Dr. MELİK KARTAL

**MEŞRU SAVUNMANIN
HUKUKİ ESASI BAĞLAMINDA
GEREKLİLİK VE ORANTILILIK**

onikilevha
1100 11 11000011 1111 11 110011 11 1111 11

İÇİNDEKİLER

DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ.....	VII
YAZARIN ÖNSÖZÜ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM MEŞRU SAVUNMA KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİMİ, HUKUKİ ESASI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

I. KAVRAM VE TARİHSEL GELİŞİM	3
II. MEŞRU SAVUNMANIN HUKUKİ ESASI.....	10
A. Subjektif Görüş.....	10
1. Genel olarak.....	10
2. Tabii Hak Görüşü.....	12
3. Psikolojik Görüş	15
4. Saikte Meşruluk Görüşü.....	16
5. Sözleşme Modeli Görüşü.....	16
6. Saldırgan ile Saldırıya Maruz Kalan Kişi Arasındaki Karşılıklılık İlişkisi Görüşü	17

7. Korunan Hukuki Değer Işığında Gelişen Görüş.....	18
8. Sorumluluğun Genişlemesi Görüşü	19
9. Saldırıya Maruz Kalanın Hareket Serbestisi ve Diğer Özel Durumları Işığında Gelişen Görüş	20
B. Objektif Görüş	22
1. Genel Olarak.....	22
2. Üstün Yarar Görüşü.....	24
3. Tali Kamu Savunması ve Yetki Devri Görüşleri	24
4. Hukuk için Mücadele Görüşü	26
5. Toplumsal Zararın Yokluğu Görüşü	26
6. Hukuk Düzeninin Ampirik Geçerliliği Görüşü	27
7. Hukuk Düzeninin Normatif Geçerliliği Görüşü.....	33
C. Karma Görüş.....	43
D. Değerlendirme ve Kanaatimiz	45
III. MEŞRU SAVUNMANIN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	48

İKİNCİ BÖLÜM
MEŞRU SAVUNMANIN SAVUNMAYA
İLİŞKİN TEMEL ŞARTI OLARAK
GEREKLİLİK

I. KONUYA İLİŞKİN ÖNEM ARZ EDEN KAVRAMLAR	51
A. Genel Olarak Savunma	51
B. Savunmada Zorunluluk ve Gereklik.....	53
C. Savunmada Orantılılık ve Gereklik	58
II. GEREKLİLİĞİN TEMEL PRENSİBİ OLARAK SOMUT OLAYIN ŞARTLARINA GÖRE EX ANTE DEĞERLENDİRME.....	62
III. SAVUNMAYA GERÇEK ANLAMDA İHTİYAÇ DUYULMASI BAKIMINDAN GEREKLİLİK.....	66

A. Saldırıya Maruz Kalan Hakkın Meşru Savunmaya Layık Olması	66
B. Mevcut veya Muhakkak Haksız Bir Saldırının Varlığı.....	69
C. Savunmaya Alternatif Haller	73
1. Saldırıdan Kaçma Meselesi	73
2. Savunmaya Yardım Meselesi	77
a. Resmi Bir Mercinin Yardımı Meselesi	78
b. Özel (Gayriresmi) Bir Kişinin Yardımı Meselesi	83
D. Saldırı Öncesinde Alternatif Savunma Araçlarıyla Teçhizatlanma Meselesi.....	86
IV. SAVUNMANIN ÖLÇÜLÜLÜĞÜ BAKIMINDAN GEREKLİLİK	88
A. Genel Olarak.....	88
B. Savunmanın Elverişliliği Meselesi	91
C. Gerekliliğin Temel Kriterleri Olarak Saldırıya Karşı En Ölçülü Aracın Seçilmesi ve Saldırıya Maruz Kalanın Maksimum Güvenliği	97
D. Yaşamsal Tehlikeliliği Haiz Savunma Araçlarının Kullanılmasına İlişkin Ölçütler	103
E. Savunmanın İstenmeyen Neticeleri	110
F. Kendiliğinden Harekete Geçen Savunma Mekanizmaları Aracılığıyla Savunma (Offendicula).....	115
V. SAVUNMANIN GEREKLİLİĞİ BAĞLAMINDA BAZI ÖZEL DURUMLAR	121
A. Savunmanın Bilinçli Olarak Yapılıp Yapılmadığı Meselesi.....	121
B. Üçüncü Kişi Lehine Meşru Savunma	124

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
GEREKLİ SAVUNMAYI SINIRLANDIRICI
BİR FONKSİYON OLARAK ORANTILILIK
İLE GEREKLİLİK VE ORANTILILIK
ŞARTLARININ GERÇEKLEŞMEDİĞİ
DURUMLAR VE SONUÇLARI

I. GEREKLİ SAVUNMAYI SINIRLANDIRICI BİR FONKSİYON OLARAK ORANTILILIK.....	127
A. Genel Olarak.....	127
B. Önemsiz Saldırlara Karşı Savunma.....	128
C. Mal Varlığına Yönelik Saldırıları Bağlamında Saldırı ile Savunma Arasında Aşırı Orantısızlık Halleri.....	129
D. Saldırıya Savunmada Bulunan Kişinin Sebep Olduğu Haller Bakımından Savunma.....	146
1. Kasıtlı Provokasyon.....	147
a. Hukukun Korunması Teorisi.....	152
b. Hakkın Kötüye Kullanılması Teorisi.....	153
c. Actio Illicita in Causa Teorisi.....	155
d. Kendini Koruma Teorisi.....	156
e. Rıza Teorisi.....	157
2. Taksirli ve Diğer Provokasyon Halleri.....	162
E. Çocukların, Akıl Hastalarının, Aşırı Sarhoşların veya Diğer Bazı Özel Durumlara Sahip Kişilerin Saldırılarına Karşı Savunma.....	165
F. Yakın Aile İlişkisi İçerisinde Olan Kişiler Arasında Savunma..	169
G. Hukuka Aykırı Hareket Eden Kamu Görevlilerine Karşı Savunma.....	173
H. Üçüncü Bir Kişinin Hayatını Kurtarmak Adına Savunma Amaçlı İşkence.....	179
II. GEREKLİLİK VE ORANTILILIK ŞARTLARININ GERÇEKLEŞMEDİĞİ DURUMLAR VE SONUÇLARI.....	184

A. Gereklilik ve Orantılılık Şartlarının Kasten Yerine Getirilmediği Durumlar.....	184
B. Hata Hali	185
1. Meşru Savunmanın Maddi Şartlarında Hata ve Hedefte Sapma	185
2. Haksızlık Hatası.....	190
C. Gereklilik ve Orantılılık Ölçütlerinde Sınırın Kast Olmaksızın Aşılması	191
D. Gereklilik ve Orantılılık Ölçütlerinde Sınırın Mazur Görülebilecek Heyecan, Korku veya Telaşla Aşılması	196
SONUÇ	199
KAYNAKÇA	203